

og det var, at denne Lov i meget betænkelig Grad skulde forsøge Tilbøieligheden til Udstykning. Ja, det er muligt, at denne Lov kan lette et Arrangement for En eller Anden til at etablere sig, der ellers ikke kunde gjøre det; men deri ser jeg ikke nogen Ulykke. Hensigten med Loven er ganske vist ikke at sætte Folk istand til at købe, og det vil heller ikke blive dens Betydning for Husmandsstanden; Hensigten er at sikke dem, der ere i Besiddelse af en Eiendom, at kunne blive i Besiddelse af den, og det saaledes, at den tillige bliver mere frugtbringende. Det vil blive den overveiende Anvendelse af Loven; men skulde det Tilfælde indtræffe, at En eller Anden, som er nødsaget til at faae Midler ihønde som Bidrag til sin Etablering, gennem et første Prioritetslaan, der jo ikke maa overskride Halvdelen af Eiendommens Vurderingssum, kommer i Bei paa denne Maade, saa siger jeg, at det er en ny heldig Virkning af denne Lov, om end ikke det, Loven sigter til. De Indvendinger, jeg her har fremdraget, ere jo i og for sig overordentlig vægtige, og jeg kan derfor ikke andet end paastjønne, at den ærede Ordfører for Mindretallet og de Herrer af Udvalget, der have fulgt ham, desuagtet have været saa villige til at komme Regjeringen imøde, at de ikke have fundet disse Indvendinger tilstrækkelige til at modsætte sig Loven. Man er saa gaaret bort fra de egentlige principielle Grunde og over til Grunde, hentede fra den Maade, hvorpaa Lovforslagets Lank er udført. Der bliver Modstanden noget stærkere, ikke fordi man jo til en vis Grad kommer Regjeringen imøde; men jeg tilstaa, at den Maade, hvorpaa man er kommen Regjeringen imøde, er af den Bestaffenhed, at Loven vilde blive fuldstændig virkningsløs, hvis de Herreris Forslag skulde blive accepterede. Da Regjeringen har besluttet sig til at imødekomme det almindelige Onske om en Lov som denne, var man naturligen henvist til at se, hvorledes man bedst kunde naa det Maal, som man satte sig i den Henseende. Det vilde ikke kunne nytte Noget, at man kom med en Lov, som ikke kunde svare til sin Hensigt, den nemlig at skaffe de Paagjældende Laan paa nogenlunde sikke og billige Vilkaar, og da man søgte efter Maaden, hvorpaa Saadant kunde opnaas, saa blev man enig om, at den eneste sikke Maade, man kunde følge, var at give Statsgaranti, og efter en nøie Overveielse kom man til det Resultat, at en saadan Statsgaranti ikke i og for sig var farlig og meget vanskelig vilde kunne faae nogen uheldig Følge for Statskassen. Jeg tror ikke, at noget andet Forslag paa at finde en Hjælp for Kreditobligationernes Kurs paa nogen Maade vilde kunne komme i Betragtning ved Siden af en Statsgaranti, ikke fordi jeg anser disse Obligationer for overordentlig usikre overfor andre Kreditobligationer, men fordi man nu engang er kommen til at se hen paa den Usikkerhed, som der menes at

være ved at anbringe Penge i smaa Eiendomme, en Usikkerhed, der naturligvis ikke er kommen til at se mindre ud ved denne Sags Behandling, som har stillet det at anbringe Penge i saadanne Eiendomme, hen som Noget, der skulde være meget farligt. Jeg tror ikkedest mindre, at der ikke er den mindste Fare for, at Staten vil komme til at sætte Penge til i dette Anliggende; men skulde dette ogsaa indtræffe, saa er det jo ikke den eneste Maade, hvorpaa Staten vilde komme til at yde et Tilskud til offentlige Foretagender, idet man jo har Exempler paa, at Staten tidligere har givet Rentegaranti. Vi give intet Præcedents her. Ligesom Staten har stillet sig til Opgave at fremme adskillige private Anliggender, som have almeen Interesse — og herpaa viser jo hvert Aars Finantslov Exempler nok — saaledes har Staten ogsaa givet sin Rentegaranti til Anliggender, som den har anset for at være af særlig Bigtighed til Udvikling og Forbedring af vore Kommunikationsmidler. Der er jo saaledes i sin Tid givet Rentegaranti til de sjællandske Jernbaner. Nu siger man vel, at det er der ingen Fare ved. Nei, nu er der ingen Fare derved, men dengang, da Rentegarantien blev given, var det ikke nogen given Sag, at der ikke var Fare derved, og Staten giver jo for Dieblilket Rentegaranti for 4 pSt. af forskellige Jernbaneanlæg, der vel have en Garantisum mellem sig og den Tid, hvor Statens Garanti bliver effektiv, men det turde dog være, at den Tid snart kunde nærme sig, hvor Staten virkelig kom til at svare til sin Rentegaranti der i en ubestemt Tid. Jeg maa dog fastholde, at det Formaal, som her søges fremmet, efter min Opfattelse — og jeg vil haabe, at dette er en Opfattelse, som deles af en stor Del af Nationen — er et Formaal, som er af lige saa stor Bigtighed som Spørgsmaalet om Fremme af vore Kommunikationsmidler. Men, siger man: det er farligt ikke blot for Staten og for Statskassen men ogsaa i sine Konsekvenser. Ja, det kommer jo an paa, hvad man vil kalde for „Konsekvenser“. Jeg kalder det ikke for en Konsekvens af dette Lovforslag, at man nu skulde begynde at tage under Overveielse, hvorledes man skulde kunne skaffe Pant i Løsøre for dem, der ikke havde fast Eiendom. Nei, her er der Spørgsmaal om at hjælpe Folk, som have Eiendomme, og som paa den Tid, da Laanet gives, kunne give fuld Garanti for det Laan, de modtage. Men naar nu det ærede Medlem siger, at naar vi paatage os at skaffe Laan til saadanne Folk, saa maa vi ogsaa skaffe Laan til Gaandværksfolk, og at vi jo nok kunde finde en Maade, hvorpaa de kunde give Garanti. Ja, hvis de have fast Eiendom, og hvis der kommer Begjæring om Dpretelse af en Kreditforening for smaa Ciere i Kjøbstæderne, saa kan man jo tage denne Sag under Overveielse. Dette er et Tilfælde, som er nogenlunde parallelt med det, som her foreligger, men det er heller ikke mere end